

СИНЪТ НА СЕЛЯНИНА И ЦАРСКАТА ДЪЩЕРЯ АРМЕНСКА ПРИКАЗКА

Превод от руски: Иван Троянски, 1976

chitanka.info

Живял някога един селянин, който имал само жена и син. Веднъж нарамил лопатата и тръгнал да работи на нивата си. Стигнал, а на нивата се скопчили две змии. Едната толкова хубава, че очите си да не откъснеш от нея, а другата толкова страшна и черна, че ти прилошава, като я гледаш. Вижда селянинът, че страшната змия, аха — и ще разкъса красивата, ударил я с лопатата по главата и я прострял на място. Бялата змия припъзляла до селянина и му дума:

— Ти спаси дъщерята на змийския цар. Да идем при баща ми. Ако те попита какво искаш за награда, кажи: „Нищо не ми трябва, дай ми само един фес, една свирка и една кесия.“

Селянинът тръгнал подир змията, вървял, вървял, стигнал до една голяма змийска дупка. Змията казва на селянина:

— Почакай, ей сега ще се върна — и се скрила.

Чака селянинът час, два часа, три часа и изведнъж гледа — от планината изпълзва огромна красива змия.

Изпълзляла, поклонила се на селянина и казва:

— Благодаря ти, братко, ти спаси дъщеря ми от черната змия, искай за награда каквото щеш.

Селянинът отвърща:

— Нищо не ми трябва, дай ми само един фес, една свирка и една кесия.

Змията пак се навряла в дупката и изнесла на селянина това, което поискал. Селянинът отново отишъл да си полива нивата, а на мръкване се запътил към къщи.

Имал един стар сандък и в него скътал феса, кесията и свирката: „Нека стоят тук, все някога ще потрябват“.

Минало време. Селянинът се разболял, легнал и скоро умрял.

Останали вдовицата и сирачето. Когато синът отраснал и станал разумен момък, казал на майка си:

— Слушай, мамо, докога ще се мъчим така? Ще ида на гурбет, ще спечеля някоя пара.

Майка му дума:

— Както знаеш, синко, щом си намислил, иди.

Гласи се той за път и говори на майка си:

— Мамо, няма ли да се намери из къщи някаква шапка за главата ми? Може да се случи и водичка да си гребна с нея от извора, да пийна.

— Когато ти беше още малък, баща ти веднъж донесе някакъв фес, ама кой знае къде се търкаля сега, ще го потърся.

Майката потърсила, поровила, надникнала в стария сандък, намерила феса, зарадвала се и го дала на сина си.

Сбогувал се синът с майка си, излязъл от къщи, нахлупил феса на глава и поел.

Вървял, вървял, дълго ли, кратко ли — никой не знае, видял един извор и решил да си почине.

Седнал, постлал кърпа и започнал да яде. Изведнъж забелязал, че наблизо се разположили разбойници-крадци и също ядат, а до тях се издига куп награбено имане. Те също видели момъка и го повикали.

— Хей, момко, я събери съчки и хвърли на огъня.

Синът на селянина наложил феса, събрал сухи съчки, една част хвърлил в огъня, а останалите сложил до него.

В този миг го засърбяла главата, той отложил феса и се почесал, а крадците му крещят:

— Хей, момко, на теб думаме, събери съчки, какво се туткаш?

Синът на селянина веднага разбрал: „Този фес не е обикновен, щом не са ме видели“, и вика:

— На, вижте колко съчки донесох.

— Кога успя? Е, добре, сега се махай.

Момъкът се дръпнал настрана, наложил феса, станал невидим и се приближил до разбойниците-крадци. Те наредили краденото богатство и парите и започнали да ги делят помежду си. Нашият момък не се уплашил — взема шепа след шепа пари. Крадците виждат, че парите намаляват, заспорили, развикали се. Стигнало до юмруци.

Синът на селянина напълнил торбата си с пари и отново тръгнал. Вървял, вървял, дълго ли, кратко ли — никой не знае, и стигнал в страната, където отивал на печалба. Тук наел малък дюкян и захванал търговия: всичко продава на половин цена и примамва купувачите. Продаде стоката, наложи вълшебния фес и тръгне из дюкяните на богатите търговци, взема чужда стока, мъкне я в дюкяна си и я продава на безценица.

Нагорно им дошло на търговците в тази страна, те се събрали и отишли да се оплачат на царя.

— Съжали ни, осиромашахме, жените си не можем да издържаме, и всичко заради този пришълец. Посред бял ден нашата

стока сякаш я отнасят дяволите, купувачите не идват при нас, защото пришълецът продава на безценица. За бога, помогни ни, съжали ни, иначе всички ще напуснем страната.

Тогава царската дъщеря казва на търговците:

— Не се ядосвайте, аз ще отгатна тайната на този момък.

Царската дъщеря заповядала да ѝ донесат от най-хубавото вино, да сварят едно шиле, да наготвят още много различни гозби и се запътила към дюкяна на младия селянин. Влиза в дюкянчето и подема реч:

— Здравей, братко! Толкова време търгуваш в нашия град и нито веднъж не дойде при мен. А пък аз чакам ли, чакам, очите си изгледах.

Като чул тези думи, синът на селянина толкова се зарадвал, че загубил и ума, и дума. Веднага уредил гощавка, хапнали-пийнали. Царската дъщеря напоила момъка с вино и го заразпитвала:

— Виждаш ли колко те обичам, сама дойдох при теб, а ти не искаш да ми кажеш как си забогатял, като продаваш стоката си на безценица?

Момъкът бил пьян и взел, та разкрил на царската дъщеря, че му помага вълшебният фес. Казал и заспал.

На нея това ѝ трябвало, грабнала феса — и в двореца.

Всички търговци от тази страна занесли на царската дъщеря подаръци, дето ги спасила от разоряване.

Да ги оставим тук и да разкажем за сина на селянина. Събудил се момъкът, хвърлил се да търси феса — никъде го няма. Натъжил се, но що да стори. Събрал стоката си, натоварил я на гръб и поел към родината си. Вървял, вървял, дълго ли, кратко ли — никой не знае, вървял ден, вървял два дни, накъсо казано, една седмица, и на края стигнал в своята страна. Радвал се, че се върнал в къщи. А пък колко щастлива била горката майка, когато видяла сина си! Синът поживял при майка си, докато се охарчил. Останали му съвсем малко пари. Част от тях дал на майка си за дребни разноски, а една жълтица сложил в бащината си кесия, пъхнал кесията в джоба и тръгнал към страната, където царската дъщеря толкова коварно го изиграла. Вървял, вървял, дълго ли, кратко ли — никой не знае, и стигнал в едно село. „Ще ида — вика си — да разменя жълтицата, ще си купя нещо.“ Извадил кесията от джоба си, развързал я — и какво да види: вместо една жълтица, в кесията имало две. Разбрал: „Изглежда, че и кесията е

вълшебна“. Не пипнал парите, сложил ги обратно в джоба си и продължил. Стигнал в страната, където имал дюкян. Отишъл на същото място, наел нов дюкян и започнал да търгува. Изминали няколко дни и ето че търговците от тази страна отново дошли при царската дъщеря.

— За бога, избави ни от този момък, пак ни разорява.

Царкинята взела омайно биле и се запътила към момъка. Влязла, поздравила, и както първия път, узнала тайната му. Искреният момък ѝ разкрил всичко.

Царската дъщеря го напоила с омайно биле. Момъкът веднага заспал така, че ако щеш, за краката го влачи, няма да усети. На царската дъщеря само това ѝ трябвало. Взела кесията — и в двореца.

Всички търговци пак се занизали с подаръци при царската дъщеря, дето ги спасила от разоряване.

Момъкът спал час, два, ден, два, на края се събудил и гледа — ни кесия, ни пари.

Пак поел към своята страна. „Добре — мисли си, — почакай ти, царска дъще, такава шега ще ти скроя, че цял живот ще я помниш. Навярно свирката ще ми помогне.“

Вървял, вървял, дълго ли, кратко ли — никой не знае, и стигнал в своята страна. Отишъл си в къщи и казва на майка си:

— Потърпи още малко, скоро ще се прибера завинаги, ще гледаме къщата заедно, ала този път ми прости — пак трябва да замина.

Взел свирката, целунал майка си и тръгнал.

Вървял, вървял, дълго ли, кратко ли — никой не знае, стигнал до някаква планина и си помислил: „Я да надуя свирката, може да е вълшебна“. Само свирнал — и в долината се появила войска, ама толкова многобройна, че краят ѝ не се вижда. „Я да духна от другата страна.“ Едва духнал и за миг цялата войска изчезнала.

„Добре — помислил си момъкът, — тази свирка ще даде на царкинята да се разбере.“ И забързал към страната, където живеела тя. Вървял, вървял, дълго ли, кратко ли — никой не знае, на края стигнал. Застанал сред полето, насочил свирката право към царския дворец и я надул. Изведнъж като изневиделица се появила безбройна войска, десет пъти повече от царската.

Царят и големците му се уплашили: откъде е тази войска? Какво ще правим сега? Царската дъщеря им дума:

— Не бойте се, това са хитрините на онова селянче. Сега ще го намеря и ще разбера каква е работата.

Приготвила се царската дъщеря и тръгнала, вървяла, вървяла, най-сетне го намерила, пак хапнали заедно, пийнали и се повеселили, пак напоила момъка и той пак всичко й изказал така, както аз ви го разказвам. „Знай, че цялото ми вълшебство е в тази свирка: надуеш ли от единия край — ще се появи войска, надуеш ли от другия — цялата войска ще изчезне.“

Зарадвала се царската дъщеря, иде й да хвъркне. Напоила момъка с омайно биле, взела свирката — и към къщи. Дошла си, надула свирката от другата страна, цялата войска изчезнала и помен не останало от нея. Царят надарил дъщеря си с нови премени, докарал я от главата до петите.

Да ги оставим засега и да разкажем за сина на селянина.

Момъкът спал два дни, а когато се събудил, гледа — няма ни свирка, ни царска дъщеря. Разбрал, че тя го изиграла за трети път. „Е, почакай, царкиньо — мисли момъкът, — ще те оправя аз теб.“

Поядосвал се момъкът и се запътил към друга страна. „Ще ида — мисли, — ще спечеля малко пари, ще се върна в своя край, ще запаля огън в родното огнище.“

Мислил така и вървял. Вървял, вървял, дълго ли, кратко ли — никой не знае, стигнал до морето и тръгнал край брега.

По едно време ожаднял. Гледа — по склона на един хълм се разстлало голямо лозе, пълно с бяло и червено грозде. „Хубаво — мисли той, — ще ида там и ще си хапна грозде, ще утоля жаждата си, пък и ще се поразходя из лозето.“

Влязъл в лозето, откъснал една чепка червено грозде, изял го и веднага се превърнал на грамаден бивол. Дълго се измъчвал, но нищо не можел да стори. Отишъл, горкият, до бялото грозде, хапнал малко от него и пак се превърнал на човек. „Това е добре, вече зная какво да правя.“

Набрал две кошници грозде — една от червеното, друга — от бялото, и се запътил към царската дъщеря.

Вървял, вървял, дълго ли, кратко ли — никой не знае, най-сетне стигнал в страната, където живеела царската дъщеря. Кошницата с

бялото грозде скрил на закътано място, нарамил кошницата с червеното грозде и тръгнал право към царския дворец. Застанал под прозореца и завикал:

— Кой иска хубаво грозде, вземайте, не остана!

Царската дъщеря видяла продавача на грозде през прозореца и изпратила слугите си.

— Идете — казва — и купете всичкото грозде.

Слугите купили гроздето. Царската дъщеря, щом сложила зърно грозде в уста, се превърнала на грамадна черна биволица и по биволски тежко-тежко запристъпвала. Царят свикал лекари от целия свят, но нито един не можал да помогне. Синът на селянина отишъл при царя и казва:

— Господарю, аз мога да изцера дъщеря ти.

Царят му отвърща:

— Жал ми е за теб, синко, млад си още, по-добре се махай оттук, дъщеря ми не можаха да я изцерят най-добрите лекари от цял свят, че ти ли.

— Ако не я изцера — казва синът на селянина, — вземи ми главата.

Повели го към покоите на царската дъщеря. А той взел със себе си бялото грозде и една жилава пръчка. Щом влязъл при царската дъщеря и я запердашил, пердаши и повтаря:

— Казвай, къде скри феса, кесията и свирката, казвай, иначе ще те пребия.

Биволицата коленичила пред момъка и се замолила:

— За бога, спаси ме, всичко ще донеса.

— Не — казва синът на селянина, — ти първо ми донеси моето, тогава чак ще те изцера и ще станеш пак такава, каквато беше.

Биволицата завела момъка, показала му мястото, където били скрити фесът, кесията и свирката. Момъкът се зарадвал, сложил ги в джоба и тогава турил кошницата с бялото грозде пред биволицата. Тя се нахвърлила на бялото грозде, за миг го изяла и веднага се превърнала на девойка. И то толкова хубава, че не може да се опише.

Доложили на царя, че дъщеря му се изцерила. Царят се зарадвал, отишъл при дъщеря си, целунал я по челото, прегърнал момъка и му казва:

— Слушай, синко, аз нямам наследник, ожени се за дъщеря ми, след смъртта ми ще станеш цар, ще управляваш страната.

Синът на селянина също се зарадвал. Изпратил хора за майка си, довели я.

Седем дни и седем нощи празнували сватбата и така се веселили, че капнали от умора.

Те дочакали щастието си, нека дочакате и вие вашето.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.